

Rolnummer 5477
Arrest nr. 143/2012 van 14 november 2012

A R R E S T

In zake : het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de bijzondere wet van 19 juli 2012 tot aanvulling van artikel 92*bis* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft, ingesteld door Luc Lamine, uit eigen naam en namens de gemeente Rotselaar.

Het Grondwettelijk Hof, beperkte kamer,

samengesteld uit voorzitter M. Bossuyt en de rechters-verslaggevers E. Derycke en J.-P. Snappe, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. Onderwerp van het beroep en rechtspleging

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 11 september 2012 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 12 september 2012, heeft Luc Lamine, wonende te 3110 Rotselaar, Steenweg op Wezemaal 90, uit eigen naam en namens de gemeente Rotselaar, beroep ingesteld tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de bijzondere wet van 19 juli 2012 tot aanvulling van artikel 92*bis* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 22 augustus 2012).

Op 19 september 2012 hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en J.-P. Snappe, met toepassing van artikel 71, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, de voorzitter ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht aan het Hof, zitting houdende in beperkte kamer, voor te stellen een arrest te wijzen waarin wordt vastgesteld dat het beroep tot vernietiging klaarblijkelijk onontvankelijk is.

De verzoekende partij heeft een memorie met verantwoording ingediend.

De bepalingen van voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. In rechte

- A -

A.1. L. Lamine vordert de gehele of de gedeeltelijke vernietiging van de voormelde bijzondere wet van 19 juli 2012. De verzoeker voert een enig middel aan, afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, « gelezen in het licht van de artikelen 2 en 3 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met het evenredigheidsbeginsel ». Het middel bekritiseert inzonderheid het gebruik van de woorden « gemeenschap » en « van Brussel » in het opschrift en in artikel 2 van de bestreden wet.

Het beroep is ingesteld door de verzoeker, « handelend in eigen naam maar ook in rechte optredend namens de gemeente Rotselaar, waarvan hij een inwoner is, gezien het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad niet in rechte optreden, en dit bij toepassing van artikel 194 van het (Vlaams) Gemeentedecreet ».

Wat zijn persoonlijk belang bij het beroep betreft, voert de verzoeker aan dat hij in Vlaams-Brabant (Rotselaar) woont en dus deel uitmaakt van de door de bestreden wet opgerichte « hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel ». Hij wordt door de bestreden wet rechtstreeks en ongunstig geraakt, « vermits hij - die de stad Brussel verafschuwt - behoort tot een ' gemeenschap ' die ' van Brussel ' is ». Hij ondergaat aldus een nadeel van morele aard.

Wat het belang van de gemeente Rotselaar betreft, pleegt de bestreden wet, door die gemeente lid te maken van een « hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel », een aanslag op het Vlaamse karakter van die gemeente. Aldus lijdt de gemeente Rotselaar volgens de verzoeker een ernstig moreel nadeel. Bovendien zal het lidmaatschap van de « gemeenschap » de gemeente Rotselaar verplichten tot het maken van kosten, hetzij bij het zenden van vertegenwoordigers naar de vergaderingen van de organen van die « gemeenschap », hetzij als bijdrage waartoe zij zou kunnen worden verplicht als lid van de « gemeenschap » in het kader van het samenwerkingsakkoord waarin de bestreden wet voorziet. Die kosten kunnen alleen maar worden verantwoord, wanneer zij niet bijdragen tot de minstens gevoelsmatige territoriale aanspraak van « Brussel » op Vlaams-Brabant die de bestreden wet impliceert.

A.2. Met toepassing van artikel 71 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof hebben de rechters-verslaggevers bij de voorzitter verslag uitgebracht over de klaarblijkelijke onontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging. In dat verslag wordt besloten dat de verzoeker niet van het vereiste belang lijkt te doen blijken om beroep in te stellen tegen de betrokken bepalingen.

A.3. In zijn memorie met verantwoording betoogt de verzoeker dat de rechters-verslaggevers, wat het persoonlijk belang van de verzoeker betreft, ten onrechte hebben overwogen dat het feit dat een verzoeker een wet afkeurt op grond van een eigen appreciatie of op grond van de gevoelens die deze wet bij hem oproept, niet kan worden aangehouden ter verantwoording van het vereiste belang. Dat beginsel maakt volgens hem evenwel geen deel uit van de vaste rechtspraak van het Hof, vermits het slechts in zes arresten voorkomt en dan nog enkel in ethische aangelegenheden of als *obiter dictum*, arresten die te dezen niet relevant zijn. Bovendien wordt dat beginsel in het arrest nr. 90/2010 van 29 juli 2010 niet toegepast; er wordt zelfs eraan verzaakt. In dat arrest heeft het Hof godsdienstige motieven als grond voor een voldoende belang aanvaard, zodat het thans de politieke motieven van de verzoeker niet kan verwerpen zonder zich aan discriminatie te bezondigen. Daaruit volgt dat de rechters-verslaggevers dat beginsel niet kunnen aanwenden om het beroep van de verzoeker klaarblijkelijk onontvankelijk te verklaren.

In tegenstelling tot de rechters-verslaggevers is de verzoeker van oordeel dat de gemeente Rotselaar, in wier naam hij krachtens artikel 194 van het Gemeentedecreet optreedt, wel degelijk van een belang doet blijken. Een gemeente heeft belang bij de vernietiging van een norm die haar bepaalde verplichtingen oplegt. Dat is te dezen het geval: allereerst is de gemeente Rotselaar van rechtswege lid van de nieuwe « hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel »; vervolgens zal die gemeente zich moeten houden aan « de nadere regels » van het overleg die zullen worden vastgesteld in een samenwerkingsakkoord, gesloten door de gewesten; ten slotte zal het lidmaatschap van de voormelde « gemeenschap » de gemeente Rotselaar tot het maken van bepaalde kosten verplichten. In hun conclusies hebben de rechters-verslaggevers zich ertoe beperkt te stellen dat de door de verzoeker aangehaalde elementen niet volstaan om het belang van de gemeente Rotselaar aan te tonen. Het toelaten van dergelijke onduidelijke conclusies zou volgens de verzoeker ertoe leiden dat het contradictoire karakter van de rechtspleging in het gedrang zou worden gebracht, nu de verzoeker geen dienstig verweer kan voeren. De verzoeker is van oordeel dat de bestreden bepalingen het gemeentelijke beleid inzake het Vlaamse karakter van die gemeente bemoeilijken of onmogelijk maken.

In zijn memorie met verantwoording wijst de verzoeker nog erop dat, enerzijds, hij als Vlaming en als inwoner van Vlaams-Brabant en, anderzijds, de gemeente Rotselaar als Vlaams-Brabantse gemeente, belang erbij hebben dat tegen de uitbreiding, *de jure* of *de facto*, van de grenzen van het Brusselse Gewest wordt opgetreden. De inwoners en de gemeenten van Vlaams-Brabant behoren ingevolge de bestreden bepalingen tot een instelling die een « gemeenschap van Brussel » is. Zij hebben belang erbij dat het Vlaamse karakter van Vlaams-Brabant wordt gevrijwaard. Bovendien heeft de gemeente Rotselaar belang bij de gehele vernietiging van de bestreden wet, nu die gemeente, die van rechtswege lid is van de opgerichte « gemeenschap », wordt gediscrimineerd ten opzichte van onder meer de provincie Vlaams-Brabant, die vrij kan toetreden. Volgens de verzoeker zijn de conclusies van de rechters-verslaggevers met betrekking tot het belang van de gemeente Rotselaar niet gemotiveerd, zodat zij op dat punt moeten worden verworpen.

Tot besluit vraagt de verzoeker dat artikel 71, laatste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof zou worden toegepast.

- B -

B.1. De verzoeker vordert de gehele of de gedeeltelijke vernietiging van de bijzondere wet van 19 juli 2012 tot aanvulling van artikel 92*bis* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft, die bepaalt :

« HOOFDSTUK 1. - Algemene bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2. - Wijzigingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen

Art. 2. Artikel 92*bis* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, ingevoegd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wetten van 16 januari 1989, 5 mei 1993, 16 juli 1993, 28 december 1994, 13 juli 2001, 16 maart 2004 en 21 februari 2010, wordt aangevuld met een paragraaf 7, luidende :

‘ § 7. Er wordt een hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel opgericht met het oog op overleg over de aangelegenheden bedoeld in artikel 6, § 1, die meerdere gewesten aanbelangen, in het bijzonder mobiliteit, verkeersveiligheid en de wegenwerken vanuit, naar en rond Brussel. De gewesten zijn lid van de hoofdstedelijke gemeenschap en de vertegenwoordigers van hun regeringen hebben er zitting in. Alle gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en van de provincies Vlaams-Brabant en Waals-Brabant, evenals de federale overheid zijn van rechtswege lid van de hoofdstedelijke gemeenschap. De provincies Vlaams-Brabant en Waals-Brabant kunnen vrij toetreden.

De gewesten sluiten een samenwerkingsakkoord om de nadere regels en het voorwerp van dit overleg vast te leggen.

De op- en afritten van de autosnelwegring om Brussel (R0) mogen enkel worden gesloten of onbruikbaar worden gemaakt nadat daarover overleg is gepleegd tussen de gewesten in de hoofdstedelijke gemeenschap bedoeld in het eerste lid.

Bij wijze van overgangsmaatregel heeft het in het derde lid bedoelde overleg plaats buiten de hoofdstedelijke gemeenschap in afwachting van het sluiten van het in het tweede lid bedoelde samenwerkingsakkoord. ’ ».

B.2. Wat zijn persoonlijk belang bij het beroep betreft, voert de verzoeker aan dat hij in Vlaams-Brabant (Rotselaar) woont en dus deel uitmaakt van de door de bestreden wet opgerichte « hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel ». Hij zou door de bestreden wet rechtstreeks en ongunstig worden geraakt, « vermits hij - die de stad Brussel verafschuwt - behoort tot een ‘ gemeenschap ’ die ‘ van Brussel ’ is ». Hij zou aldus een nadeel van morele aard ondergaan.

Wat het belang van de gemeente Rotselaar betreft, zou de bestreden wet, door die gemeente lid te maken van een « hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel », een aanslag op het Vlaamse karakter van die gemeente plegen. Aldus zou de gemeente Rotselaar een ernstig moreel nadeel lijden. Bovendien zou het lidmaatschap van die « gemeenschap » de gemeente Rotselaar tot het maken van bepaalde kosten verplichten.

In zijn memorie met verantwoording wijst de verzoeker nog erop dat, enerzijds, hij als Vlaming en als inwoner van Vlaams-Brabant en, anderzijds, de gemeente Rotselaar als Vlaams-Brabantse gemeente, belang erbij zouden hebben dat tegen de uitbreiding, *de jure* of *de facto*, van de grenzen van het Brusselse Gewest wordt opgetreden.

B.3. Zowel artikel 142, derde lid, van de Grondwet, als artikel 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof vereisen dat elke natuurlijke persoon die een beroep tot vernietiging instelt, doet blijken van een belang.

Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt. De *actio popularis* is niet toelaatbaar.

B.4.1. Wat zijn persoonlijk belang bij het beroep betreft, voert de verzoeker in zijn verzoekschrift een louter moreel belang aan.

Het feit dat een verzoeker een wet afkeurt op grond van een eigen appreciatie of op grond van de gevoelens die deze wet bij hem oproept, kan niet worden aangehouden ter verantwoording van het vereiste belang.

In tegenstelling tot wat de verzoeker beweert, vloeit uit het feit dat een dergelijke zienswijze geen bevestiging zou vinden in de vaste rechtspraak van het Hof of dat in een bepaald arrest aan dat standpunt zou zijn verzaakt, geenszins voort dat de rechters-verslaggevers zich in hun conclusies van zulk een stellingname zouden dienen te onthouden. Artikel 71, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof bepaalt immers enkel dat, indien het beroep tot vernietiging klaarblijkelijk niet ontvankelijk lijkt, de verslaggevers hierover bij de voorzitter verslag uitbrengen binnen een bepaalde termijn. Noch het voormelde artikel 71, noch enige andere wetsbepaling schrijven voor dat de rechters-verslaggevers hun conclusies op vaste rechtspraak van het Hof dienen te gronden. Evenmin bestaat er enig voorschrift op grond waarvan de rechters-verslaggevers, wanneer - per hypothese - in een bepaald arrest aan een bepaald standpunt zou zijn verzaakt, ertoe zouden zijn gehouden zulk een standpunt niet meer in te

nemen in een andere zaak, daarbij rekening houdend met de concrete gegevens van elk dossier.

B.4.2. In zijn memorie met verantwoording wijst de verzoeker nog erop dat hij als Vlaming en als inwoner van Vlaams-Brabant belang erbij zou hebben dat tegen de uitbreiding van de grenzen van het Brusselse Gewest wordt opgetreden.

Wanneer een verzoeker in rechte treedt als Vlaming en als inwoner van Vlaams-Brabant voert hij een belang aan dat niet verschilt van het belang dat iedere persoon erbij heeft dat de wet in alle aangelegenheden in acht wordt genomen. Zulk een belang aanvaarden om voor het Hof op te treden zou neerkomen op het aanvaarden van de *actio popularis*, wat de Grondwetgever niet heeft gewild.

B.5.1. Zelfs in de veronderstelling dat de verzoeker te dezen namens de gemeente Rotselaar in rechte zou vermogen te treden, volstaat het aangevoerde morele nadeel dat die gemeente zou lijden - voor zover het al bestaat - niet om een belang bij de vernietiging van de bestreden wet aan te tonen.

Evenzo, indien de gemeente Rotselaar, zoals de verzoeker beweert, ten gevolge van de bestreden wet tot bepaalde uitgaven zou worden verplicht, geeft hij geen enkele aanwijzing over de omvang van die uitgaven, noch over de graad van waarschijnlijkheid dat die uitgaven daadwerkelijk door die gemeente zouden dienen te worden gemaakt.

B.5.2. Volgens de verzoeker zouden de conclusies van de rechters-verslaggevers, wat de ontstentenis van belang van de gemeente Rotselaar betreft, onduidelijk en niet gemotiveerd zijn, zodat het contradictoire karakter van de rechtspleging in het gedrang zou zijn gebracht, nu de verzoeker geen dienstig verweer zou kunnen voeren.

De conclusies van de rechters-verslaggevers hebben de verzoeker niet belet daarop uitvoerig te antwoorden in zijn memorie met verantwoording, zodat het Hof kennis heeft kunnen nemen van de standpunten van de verzoeker. Er kan dan ook niet worden ingezien hoe het contradictoire karakter van de rechtspleging te dezen in het gedrang zou zijn gebracht.

B.6. De verzoeker doet niet van het vereiste belang blijken om een beroep tot vernietiging tegen de bestreden bepalingen in te stellen.

Om die redenen,

het Hof, beperkte kamer,

met eenparigheid van stemmen uitspraak doende,

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 14 november 2012.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt